

Zonder Frans of Duits telt Nederland niet mee

Ewout van der Knaap is voorzitter Vereniging van Germanisten aan Ned. Universiteiten.

Moderne talen op school

In het voortgezet onderwijs moet naast het Engels een tweede vreemde taal verplicht worden gesteld.

Nog in november kreeg Paul Schnabel een eervolle onderscheiding van de Bondsrepubliek Duitsland: het Kruis van Verdienste. Duitsland is de belangrijkste handelspartner van Nederland, de culturele betrekkingen wortelen diep, en niet alleen tot in het Koninklijk Huis.

Het *Bundesverdienstkreuz* ten spijt adviseert Schnabel als voorzitter van het Platform onderwijs2032 het ministerie van Onderwijs niet langer een tweede vreemde taal in het voortgezet onderwijs verplicht te stellen. Dat is opmerkelijk, omdat de literatuurlijst van de commissie geen enkele publicatie over talenonderwijs vermeldt en geconsulteerde experts anders hebben geadviseerd.

Natuurlijk is er veel voor te zeggen om uitzonderingen voor bepaalde leerlingen mogelijk te maken, maar een advies om een tweede vreemde taal niet te verplichten heeft grote risico's. In Nederland stijgt het aantal leerlingen dat Duits op school leert langzaam. Maar Nederland loopt nog achter. We hebben slechts eenderde van het aantal leerlingen dat Duits

leert in Denemarken, als we de bevolkingsgrootte verdisconteren. Anders dan de Denen onderschatten we de talenkennis. Wat leerlingen niet krijgen aangereikt, zullen ze niet kunnen verdiepen.

Een land dat een boekenweek aan Duitsland wijdt en van de boekenbeurs in Frankfurt hoopt te profiteren zou zich enorm blameren als het advies van het Platform Onderwijs2032 wordt uitgevoerd. In 2032 kunnen dan nog minder Nederlanders dan nu Duits lezen.

De generatie van Schnabel heeft kunnen profiteren van een onderwijssysteem dat intellectueel prikkelend was; een onderwijssysteem dat tot op heden de maatschappelijke, culturele en democratische waarde naast de economische waarde van talenvakken erkent. De generatie van Schnabel heeft daardoor veel kansen gekregen.

De commissie van Schnabel meent echter dat de toekomst van de Nederlanders niet samenhangt met het verplicht leren van Duits en Frans. In de analyse van de maatschappelijke discussie die de commissie maakte, werd nog wel het belang van de talenkennis, ook gelet op interculturele competentie, onderstreept.

Nederland blameert zich enorm bij uitvoering van het advies van Platform Onderwijs2032

Een misvatting is dat Schnabel c.s. denken dat leerlingen vreemde talen ook kunnen leren als ze merken dat dat op de arbeidsmarkt is gewenst. Dat empirisch al lang is aangetoond dat het leren van een vreemde taal op hogere leeftijd moeizamer gaat, verzwijgt de commissie, of weet ze niet.

Een vrije schoolkeuze wordt tegenwoordig in stedelijke gebieden door lotingellende gefnuikt. Toch wil de commissie scholen vrij laten in wat ze aanbieden. Uiteindelijk komen leerlingen dus op scholen waar ze niet krijgen wat ze zochten. Dat lijkt mij het failliet van een liberaal model.

Discriminerend is dat juist de leerlingen die onder minder welvarende en kansrijke omstandigheden naar school gaan door dit advies worden geraakt. In het bijzonder worden leerlingen in het vmbo en daarmee mbo getroffen.

Zij hebben in het huidige Europa meer mobiliteit nodig en moeten dus op scholen kunnen vertrouwen die talen aanbieden om hun economische kansen te vergroten. Wie geen kapitaalcracht heeft, gaat niet talencursussen volgen na het moment van inzicht dat het toch goed was geweest om meer vreemde talen te kennen.

Zorg ervoor dat de vreemde talen standaard worden aangeboden, ze zijn onlosmakelijk met de Nederlandse cultuur als bemiddelend land verbonden. Het advies geeft schoolleidingen de mogelijkheid in de moderne talen te snijden.

Het decimeren van aanbod in vreemde talen betekent dat Nederland zijn positie in Europa niet serieus neemt. De verwantschap met de Duitse en Franse culturen en de noodzaak om gezien handelsbelangen en culturele betrekkingen in die talen te investeren laat slechts één conclusie toe: de commissie-Schnabel heeft een prikkelend advies geschreven dat op een belangrijk punt terzijde geschoven dient te worden.